

Kalix kommun
Individ och familjeomsorgen

**Anvisningar
för
Ekonomiskt bistånd
2018**

Innehållsförteckning

NORMER OCH ANVISNINGAR FÖR RÄTTEN TILL BISTÅND TILL FÖRSÖRJNINGSSTÖD OCH FÖR SIN LIVSFÖRING I ÖVRIGT.....	4
FÖRSÖRJNINGSSTÖD SOL 4 KAP 1 OCH 3§.....	4
RIKSNORM.....	4
<i>Personliga kostnader i kr/månad inom riksnorm</i>	4
<i>Hemnavarande barn och skolungdom</i>	4
<i>Vuxna</i>	4
<i>Gemensamma hushållskostnader inom riksnorm</i>	4
<i>Gemensamma hushållskostnader inom norm</i>	4
<i>Bistånd till livsföring i övrigt enligt 4 kap 1 §</i>	5
<i>Extra bistånd till livsföring i övrigt enligt 4 kap 1 §</i>	5
SKÄLIGA KOSTNADER.....	5
<i>Bostadskostnader</i>	5
<i>Förmedlingsmedel</i>	6
<i>Övrigt</i>	6
INKOMSTER OCH TILLGÅNGAR SOM REDUCERAR FÖRSÖRJNINGSSTÖDET.....	6
<i>Hemnavarande barns och skolungdomars arbetsinkomster</i>	6
<i>Anvisad sysselsättning/kompetenshöjande verksamhet</i>	7
INKOMSTER OCH TILLGÅNGAR SOM INTE REDUCERAR FÖRSÖRJNINGSSTÖDET.....	7
<i>Sparade medel</i>	7
ANVISNINGAR FÖR EKONOMISKT BISTÅND.....	8
A.....	8
<i>Arbetsresor/resor</i>	8
<i>Advokat</i>	8
<i>Andrahandskontrakt</i>	8
<i>Anhörigs sjukdom och död</i>	8
<i>Avgifter i äldreomsorgen</i>	9
B.....	9
<i>Babyutrustning/spädbarnsutrustning</i>	9
<i>Barnomsorgskostnader</i>	9
<i>Begravningskostnader</i>	9
<i>Begravningskläder</i>	9
<i>Bilkostnader</i>	9
<i>Bostadsbyte</i>	10
C.....	10
<i>Cykel</i>	10
D.....	10
<i>Dator/Bredbandskostnader</i>	10
E.....	10
<i>Eget boende ungdom</i>	10
F.....	11
<i>Fickpengar</i>	11
<i>Försörjningsstöd för ungdom</i>	11
<i>Flyttkostnader</i>	11
<i>Familjeåterförening</i>	11
<i>Företagare</i>	11
G.....	12
<i>Glasögon</i>	12
H.....	12
<i>Hemlöshet</i>	12
<i>Hyresskulder</i>	12
<i>Hyrd bostad</i>	12
<i>Hemförsäkring/villaförsäkring</i>	12

<i>Fackförening och arbetslöshetsförsäkring</i>	12
<i>Hushållsel</i>	13
<i>Villa/bostadsrätt</i>	13
<i>Hemutrustningsbidrag</i>	13
I/J/K.....	14
<i>Julbidrag/sommarbidrag</i>	14
<i>Klädbidrag</i>	14
<i>Kost</i>	14
<i>Läkarvård, läkemedel, hjälpmedel och sjukresor</i>	14
M.....	15
<i>Matpengar</i>	15
R/S/T.....	15
<i>Rekreation/semesterresor</i>	15
<i>Relationsfrid/våld i nära relationer Se extra bistånd till livsföring i övrigt vid våld i nära relationer</i>	15
<i>Skulder</i>	15
<i>Studerande</i>	15
<i>Vuxenstuderande</i>	16
<i>Högskolestuderande</i>	16
<i>Studier vid grundvux</i>	16
<i>Tandvård, akut och nödvändig tandvård</i>	16
U.....	16
<i>Ungdomars egna inkomster</i>	16
<i>Umgängesresor/ umgängeskostnader</i>	16

Normer och anvisningar för rätten till bistånd till försörjningsstöd och för sin livsföring i övrigt.

Normerna ska vara vägledande och alltid föregås av individuell prövning. Riktmärke för vad som beaktas är vad som är rimligt utifrån vad en låginkomsttagare i Kalix har råd med. När det gäller åtgärder som rör barn ska särskilt beaktas vad hänsynen till barnens bästa kräver. En bedömning ska göras av den enskildes förmåga att själv tillgodose sina behov på annat sätt än genom ekonomiskt bistånd. Vid behov ska ekonomisk prövning göras minst två månader bakåt i tiden. All annan finansiering, inkl skattejämkning går före försörjningsstöd. Annan huvudmans ansvar ska alltid ha företräde. Faktiska kostnader ska föreligga och styrkas.

Försörjningsstödet består av riksnorm samt skäligena kostnader. Riksnormen grundar sig på Konsumentverkets senaste pris- och konsumtionsundersökningar och fastställs årligen av regeringen. Prisbasbelopp är för år 2018 fastställt till 45 500 kr.

Försörjningsstöd SoL 4 kap 1 och 3§

Riksnorm

Personliga kostnader i kr/månad inom riksnorm

Ska täcka kostnad för mat, kläder, skor, fritid/lek och hygien.

Hemmavarande barn och skolgång

Ålder	0	1-2	3	4-6	7-10	11-14	15-18	19-20
Summa personliga kostnader	2090	2330	2080	2330	2930	3370	3800	3830
Utan lunch	1960	2150	1900	2080				

Vuxna

	Ensamstående	Sambo
Summa personliga kostnader	3030	5460

Gemensamma hushållskostnader inom riksnorm

Ska täcka kostnad för telefon, TV-licens, dagstidning och förbrukningsvaror för rengöring och skötsel av hemmet.

Gemensamma hushållskostnader inom norm

Antal personer	1	2	3	4	5	6	7
Summa gemensamma kostnader	970	1080	1350	1540	1770	2010	2080

För hushåll med fler än 7 personer lägger man till 170 kr för varje ytterligare hushållsmedlem.

Umgängesbarn räknas som hushållsmedlemmar under umgängestid, men med avdrag för kostnaden för kläder och skor.

För en vuxen person som inte är att anse som sambo, men som ingår i hushållsgemenskap med en eller flera personer, beräknas normen såsom personliga kostnader för ensamstående plus kvoten av de gemensamma kostnaderna för hushållet och antalet medlemmar i hushållet.

Bistånd till livsföring i övrigt enligt 4 kap 1 §

Med bistånd till livsföringen i övrigt avser sådana utgifter som ingår i skälig levnadsnivå, men som inte förekommer så ofta. Som exempel kan nämnas, läkarvård, medicin, tandvård, glasögon, hemutrustning, specialkost, merkostnader i patientavgift samt när det krävs med hänsyn till barns bästa.

Extra bistånd till livsföring i övrigt enligt 4 kap 1 §

Vid relationsfrid kan ekonomiskt bistånd beviljas för att säkerställa en skälig levnadsnivå. Exempel på kostnader är livsmedel, kläder, skor eller telefon.

Skäliga kostnader

Bostadskostnader

Biståndsberättigade har rätt till försörjningsstöd för skäliga bostadskostnader. Skälig bostadskostnad måste bedömas individuellt och med hänsyn till social situation samt barns behov av utrymme. Till grund för bedömningen ligger aktuella hyresnivåer i Kalix kommun samt Försäkringskassans beräkning av bostadsbidrag.

Vid ett kortvarigt behov av ekonomiskt bistånd bör den enskilde inte tvingas byta bostad även om bostadskostnaden är högre än genomsnittskostnaden. Vid ett långvarigt biståndsbehov ska möjligheten att byta till ett billigare boende eller sälja bostad med ekonomiskt värde prövas, viktigt är att den enskilde kan behålla skälig levnadsnivå. Vid krav på byte av bostad ska de sociala konsekvenserna utredas och redovisas, särskilt när det gäller barnfamiljer. Den enskilde måste ges skäligt rådrom för bostadsbyte med hänsyn taget till rådande bostadsmarknad.

Försörjningsstöd till kostnaden för eget boende för ungdomar mellan 18 – 21 år som studerar på gymnasiet godtas endast om starka sociala skäl föreligger. *Se även eget boende ungdom.*

	Genomsnittskostnad
1 - 2 vuxna	4875 kr/mån
1 - 2 vuxna och 1 barn	6100 kr/mån
1 - 2 vuxna och 2 barn	7275 kr/mån
1 - 2 vuxna och 3 barn	9275 kr/mån

Siffrorna bygger på försäkringskassans beräkning av bostadsbidrag.

Förmedlingsmedel

Klienter som söker försörjningsstöd trots att de har tillräckliga inkomster, kan ansöka om förmedlingsmedel för att klara sin ekonomi så inkomsten räcker hela månaden. En utredning genomförs för att påvisa behov av förmedlingsmedel.

Övrigt

Ekonomiskt bistånd till **kvarskatt** utges inte. Person som har så hög kvarskatt att han inte har skälig levnadsnivå, ska vända sig till lokala skattemyndigheten och ansöka om anstånd. Bistånd i avvaktan på att detta fastställs kan ges i form av matnorm samt boendekostnad.

Ekonomiskt bistånd utges inte till **böter eller vitesföreläggande**.

För de som har **införsel/utmätning** i lön/bidrag/pension medräknas avdragsbeloppet som inkomst vid försörjningsstödsberäkning då dessa avdrag inte är godtagbar kostnad vid prövning av rätten till försörjningsstöd. Detta görs då införsel/utmätning är skulder, och skulder är ej en godtagbar kostnad.

Inkomster och tillgångar som reducerar försörjningsstödet

Följande inkomster *reducerar försörjningsstödet*.

Lön eller annan inkomst, resttidsersättning, färdtidsersättning, bostadsbidrag, bostadstillägg, aktivitetsstöd, studiemedel, studiebidrag, arbetslöshetsersättning, sjukpenning, efterlevandestöd, vårdnadsbidrag, sjukersättning, pensionsförmåner, pensionskassa, utfyllnadsbidrag, underhållsstöd, barnbidrag, flerbarnstillägg, familjehemsersättnings arvodesdel, skatteåterbäring, eventuell uppbyggnad av rum samt skattepliktigt traktamente.

Hemmavarande barns och skolungdomars arbetsinkomster

Barn och ungdomar har inte underhållsskyldighet gentemot föräldrar och syskon. Deras inkomster kan därför inte användas för att täcka andra än barnets eller ungdomens egna behov vid beräkningen av familjens behov av bistånd.

Barns eller skolungdomars inkomster av eget arbete om skolungdomar är under 21 år, ska vid beräkning av ekonomiskt bistånd *reducera* försörjningsstödet om inkomster av eget arbete *överstiger* ett helt prisbasbelopp per kalenderår – 45 500 kr år 2018. Beloppet avser den unges disponibla arbetsinkomst, dvs. efter skatteavdrag.

För att kunna göra en bedömning av ungdomens arbetsinkomst behöver man begära in uppgifter om den unges sammanlagda arbetsinkomst från början av kalenderåret fram till ansökningstillfället.

För **hemmaboende vuxen över 18 år**, som har inkomst, avräknas 1196,65 kr per månad (2,63 % av prisbasbeloppet) från familjens bruttonorm, vilket motsvarar den unge vuxnes bostadskostnad för boendet i hemmet.

Beträffande den unge vuxnes eventuella betalning för matkostnad i hemmet får detta bli en överenskommelse mellan den unge och föräldrarna. Om föräldrarna är tveksamma till hur mycket den unge ska betala för maten kan socialnämndens matkostnadsnorm för hemmaboende vuxen över 18 år vara vägledande som råd till föräldrarna.

Anvisad sysselsättning/kompetenshöjande verksamhet

Socialtjänsten får begära att den som får försörjningsstöd och är arbetsför, ska delta i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet, i det fall den sökande inte har någon pågående arbetsmarknadspolitisk åtgärd. Insatsen utformas med skälig hänsyn till den enskildes förutsättningar. Om den enskilde avböjer eller uteblir från anvisad kompetenshöjande verksamhet utan godtagbara skäl kan socialnämnden avslå fortsatt försörjningsstöd eller reducera försörjningsstödet enligt 4 kap 5 § socialtjänstlagen.

Inkomster och tillgångar som inte reducerar försörjningsstödet

Följande inkomster ska *inte reducera* försörjningsstödet.

Handikappersättning	Täcker merkostnader på grund av handikappet.
Vårdbidragets merkostnadsdel	Avser ersättning för merkostnader som följd av barnets handikapp.
Extra tillägg i studiebidraget	Utgår till ungdomar i familjer med mycket låga inkomster, ska inte räknas som inkomst. Endast 1050kr ska räknas med i norm.
SFI-bonus	Är en prestationsbaserad stimulansersättning inom svenskundervisning för invandrare. Syftet med SFI-bonus är att nyanlända invandrare snabbare ska lära sig svenska och därmed förbättra sina möjligheter att få ett arbete. Lagen trädde i kraft 1 september 2010.
Traktamente som ej är skattepliktig	Personen förutsätts ha motsvarande merkostnader.
Jobbstimulans	För den som har fått försörjningsstöd under sex månader i följd ska bara 75 procent av arbetsinkomsterna räknas i normberäkning. Beräkningsregeln ska gälla under två år.

Sparade medel

Ålderspensionärer bör kunna ha sparade medel på upp till ett halvt prisbasbelopp 22 750 kr år 2018 och barn upp till 15 % av basbeloppet (6 825 kr år 2018) enligt Socialstyrelsen.

Är behovet av försörjningsstöd tillfälligt eller om det behövs för att täcka en oförutsedd utgift, bör en persons sparade medel i första hand användas för hans försörjning och livsföring i övrigt.

Anvisningar för ekonomiskt bistånd

A

Arbetsresor/resor

Skäliga kostnader för arbetsresor godtas. Med arbetsresor jämföras resor för att aktivt söka arbete eller delta i arbetsskapande åtgärder. Resebidrag beviljas för aktivt arbetssökande med busskort om 10 resor per månad för att möjliggöra besök till t.ex. Arbetsförmedlingen och vardagliga inköp.

Arbetsresor beviljas när avståndet mellan bostad och arbetet är mer än tre kilometer. Billigaste färd sätt gäller. Allmänna kommunikationer: kostnader för periodkort för bussresor vid arbete varje dag, 40-resor busskort vid t.ex. deltid och "springvik".

Arbetsresor med egen bil kan beviljas i de fall den enskilde saknar möjlighet eller av sociala/medicinska skäl är förhindrad att använda allmänna kommunikationer. Aktuella bränslekostnader för en liter/mil (avrundat till kronor) gäller.

Vid praktik beviljas egenavgift för resor om sökande är beviljad resersättning från Arbetsförmedlingen.

Bistånd utgår inte till alternativ medicinsk eller psykiatrisk behandling, annat än på remiss av läkare eller annan sjukvårdspersonal.

Advokat

Bistånd till advokat kostnader ska i regel inte utgå. Dessa kostnader skall täckas genom hemförsäkringen och dess möjlighet till rättshjälp och rättsskydd.

Andrahandskontrakt

Enskild prövning görs för att utreda sociala konsekvenser samt klientens möjlighet att få eget kontrakt. Andrahandskontrakt kan beviljas till den som av starka sociala eller medicinska skäl har synnerligen svårt att få bostadskontrakt på egen hand och det är nödvändigt för att uppnå skälig levnadsnivå. Det kan till exempel handla om att en person ska kunna få stöd och hjälp av andra aktörer men detta kan bara genomföras om personen har en egen bostad. Barnens situation skall alltid beaktas vid bedömning av behov av andrahandskontrakt. Umgängesföräldrar är inte automatiskt berättigade till andrahandskontrakt då umgänge med barn kan ske på olika sätt än i en bostad. Hyresskulder i sig är inte ett sådant starkt socialt skäl som berättigar till bistånd till andrahandskontrakt.

Frågor rörande andrahandskontrakt skall tas i samverkan mellan socialförvaltningen och Kalixbo i den så kallade Bostadsgruppen. Andrahandskontrakt är ett tillfälligt bistånd under tiden den sökande själv arbetar på att undanröja hinder för förstahandskontrakt. När dessa hinder inte längre kvarstår skall sökande provas mot att få ett förstahandskontrakt för att stärka den enskildes självständighet.

Ett andrahandskontrakt innebär att hyresgästen avstår från besittningsskyddet enligt 45 § p 1 "Hyreslagen" (Jordabalken 12 kap).

Anhörigs sjukdom och död

Anhöriga är barn, föräldrar eller likvärdig relation. Resa till anhörig i samband med sjukdom beviljas inte. Resa till anhörigs begravning beviljas. Billigaste färd sätt gäller.

Avgifter i äldreomsorgen

Avgiftsbefrielse/avgiftsnedsättning ansöks om hos ansvarig enhetschef. Avgifter för äldreomsorg beviljas. Kostnader för mat på boende eller matabonnemang beviljas, efter enskild beräkning i norm.

B

Babyutrustning/spädbarnsutrustning

Bistånd till spädbarnsutrustning kan efter särskild prövning utgå vid första barnets födelse med upp till 4000 kronor. Biståndet kan beviljas med halva summan tidigast en månad innan förväntad födelse och den resterande summan beviljas efter att barnet är fött. Biståndet är avsett för att täcka nyinköpt samt begagnad spädbarnsutrustning, inklusive barnvagn. Om familjen har äldre barn kan bistånd beviljas till spädbarnsutrustning om det finns särskilda skäl. Enskild prövning görs utifrån barnets bästa.

Om hemutrustning för att tillgodose barnets behov saknas kan hemutrustningsbidrag med 5 % av basbeloppet beviljas efter att barnet är fött. Med hemutrustning avses till exempel säng och skötbord.

Barnomsorgskostnader

Kostnader för barnomsorg räknas som godtagbar kostnad. Efter tre månaders kontinuerligt behov av försörjningsstöd ska diskussion med kommunens placeringsansvarig om reducering av avgift tas upp. Är båda föräldrar arbetslösa skall barnomsorg vara avgiftsfri. Arbetar en förälder kan kostnaden minskas till cirka 300kr/barn.

Begravningskostnader

Beviljas efter särskild prövning till billigaste kostnad men med beaktande av "seder och bruk" och en värdig begravning. Kostnader för begravning kan beviljas när dödsboets tillgångar inte täcker kostnaden, dock med högst 50 % av basbeloppet. I begravningskostnaderna ska följande poster beaktas: kista/bårtäcke, urna, transport, minnespärm, en annons, kistbukett, gravsten, begravningsentreprenörens arvode samt förtäring för de allra närmaste.

I de fall anhöriga önskar begrava stoftet på annan ort eller utomlands kan de anhöriga välja att använda det beviljade biståndet till fraktkostnader istället, med maximalt 50 % av basbeloppet.

Begravningskläder

Beviljas endast i yttersta undantagsfall för närmaste anhöriga.

Bilkostnader

Om bilinnehav godkänns av medicinska skäl, som styrkts med intyg, beaktas faktiska kostnader för skatt, trafikförsäkring samt obligatorisk kontrollbesiktning. Kan bistånd beviljas till reparationer med sammanlagt högst 20 % av basbeloppet per 12 månader efter inlämnat kostnadsförslag samt att sökande ska stå som registrerad ägare. Sökande skall ha prövat om behovet kan tillgodoses på annat sätt, t ex via färdtjänst.

Bränslekostnader som motsvarar faktiska kostnader för att ta sig till och från arbetet. Beräknas med aktuell kostnad för en liter/mil (avrundat till kronor gäller).

För resa i samband med sjukvård se avsnitt L

Bostadsbyte

Vid hög boendekostnad kan bistånd utgå under de tre till fyra första månaderna med de faktiska kostnaderna under tid då sökande söker mindre eller billigare bostad. I bedömningen om att kräva byte till billigare boende skall hänsyn även tas till den aktuella situationen på bostadsmarknaden i kommunen.

C

Cykel

Bistånd till cykel beviljas ej.

D

Dator/Bredbandskostnader

Barnfamiljer kan beviljas kostnader för dator samt internet då det blir allt nödvändigare för barn i grundskola och gymnasiala utbildningar. Internetkostnad kostnad kan beviljas med maximalt 1 % av prisbasbeloppet. Övriga biståndstagare beviljas ej bistånd för internet samt dator. Inköp av dator/surfplatta utgår till maximalt 1500 kr om inte behovet kan tillgodoses på annat sätt. Kan behovet tillgodoses till en lägre kostnad skall denna ingå i biståndsbedömningen.

E

Eget boende ungdom

Kostnad

Boendekostnad beviljas med skälig kostnad.

Generellt gäller boende tillsammans med föräldrar upp till 25 års ålder. Om en ungdom ansöker om inneboendekostnad skall detta styrkas med ett avtal samt att kostande utgått innan ansökan om försörjningsstöd blivit aktuell.

Ungdom med eget boende som finansierat detta under de senaste sex månaderna med egen inkomst är berättigad bistånd för bostadskostnad.

Ungdom som varit studerande på annan ort eller bosatt utanför familjen under mer än sex månader är berättigad bistånd för bostadskostnader.

Eget boende och/eller andrahandskontrakt

Generellt gäller boende tillsammans med föräldrar upp till 25 års ålder. Den unge kan ansöka om eget boende. Då genomförs en mindre omfattande utredning. För att beviljas eget boende och/eller andrahandskontrakt ska det föreligga starka sociala skäl.

Ungdomar under 20 år ansöker i första hand om eget boende hos Barn- och Ungdomsenheten.

F

Fickpengar

Beviljas vid institutionsvistelse. Avser hygienartiklar, telefonkostnader, förbrukningsvaror samt kioskvaror.

Försörjningsstöd för ungdom

Försörjningsstöd får inte beviljas till omyndiga personer utan vårdnadshavarens godkännande.

Undantaget är ungdom som beviljats eget boende av sociala skäl. Sökande under 20 år ansöker om eget boende på Barn- och Ungdomsenheten.

Flyttkostnader

Bistånd kan beviljas om flytten sker pga. starka sociala och/eller medicinska skäl. Om flytten sker pga. arbete på annan ort ska Arbetsförmedlingen rådfrågas om de bidrar till flytten.

I de fall personer flyttar till annan ort på grund av arbete och erhåller startbidrag från arbetsförmedlingen bör denna inkomst inte påverka rätten till försörjningsstöd för uppehälle och första hyran på den nya orten. Flytten ska planeras i samråd med socialtjänsten för att bistånd ska utgå. Flyttkostnader som motsvarar hyra av släpvagn på firma beviljas. Vid förflyttning på längre avstånd med behov av flyttfirma, ska man kunna uppvisa två kostnadsförslag. Högsta godtagbara kostnad är 25 % av basbeloppet.

Familjeåterförening

Kostnader för resa för familjemedlemmar för återförening ska i första hand sökas via Röda Korset eller andra organisationer. Självkostnadsdelen kan beviljas till sökande med egen inkomst mot avtal om återbetalning.

Företagare

Försörjningsstöd till egenföretagare kan beviljas med skäligt rådrum för att den sökande ska kunna utreda möjligheterna till fortsatt drift av företaget utan försörjningsstöd alternativt avveckling av företaget.

Om den enskilde driver ett företag och ansöker om bistånd, kan ansökan avslås med hänvisning till att den enskilde antingen kan ta ut avtalsenlig lön ur företaget eller att ställa sig till arbetsmarknadens förfogande.

Huvudregeln är dock att bistånd inte ska utgå till att finansiera affärsverksamhet eller till att reglera skulder som uppkommit i sådan verksamhet. Om verksamheten inte kan bedrivas vidare är försäljning, avveckling, konkurs eller ackordering de utvägar som står till buds för den enskilde företagaren.

Den som beviljats starta-eget-bidrag som arbetsmarknadsåtgärd kan beviljas försörjningsstöd upp till norm för den period som bidraget beviljas.

G

Glasögon

Kostnadsförslag begärs alltid och det är det billigaste alternativet som gäller. Mellanskillnad får sökande själv stå för.

Bistånd till glasögon bör utgå i de fall behov styrks enligt läkare/optiker eller om den enskilde på grund av olycksfall behöver nya glasögon. Härdning och antireflexbehandlade glas godtas.

Bistånd till glasögon omfattar undersökning, normalbågar till skälig kostnad med högst 2,5 % av basbeloppet, enligt aktuella prisuppgifter, paketpris, från lokala optiker. Bistånd till kontaktlinser kan utgå med skälig kostnad om det är enda alternativet och behovet styrks av läkare.

Behovet av specialglas, specialistbåge, färgning eller annat ska vara motiverad ur medicinsk synpunkt och kan därför beviljas enligt faktisk kostnad.

H

Hemlöshet

Enligt Socialstyrelsens handbok för ekonomiskt bistånd (2013), framgår att hemlöshet medför oftast en kringflackande tillvaro. Detta kan leda till större kostnader för boende, även i det fall boendet har en låg standard, till exempel vandrarhem och husvagnsboende. Som i fallen med Andra boendeformer kan det i vissa fall vara motiverat att lägga till kostnader för nyttjande av bekvämligheter som ingår i ett normalt boende. Den kringflackande tillvaron kan också leda till dyrare matkostnader. Bistånd kan utgå med maximalt 1,5 % av prisbasbeloppet för fördyrande kostnader.

Hyresskulder

Hyresskulder och andra boendeskulder bör bedömas utifrån de allvarliga konsekvenser som en avhysning kan medföra särskilt för barnfamiljer eller personer med psykisk ohälsa. Bistånd till hyresskuld kan utgå efter särskild prövning.

Hyrd bostad

Till bostadskostnaden medräknas följande obligatoriska avgifter:
Garageplats alt motorvärmplats (om bilinnehav beviljats)

Från bostadskostnaden avräknas följande:
Frivilliga avgifter
Avgifter till hyresgästföreningen

Hemförsäkring/villaförsäkring

Faktiska kostnader godtas och kostnaden ska styrkas. Ska betalas månadsvis. Undantag kan göras efter särskild prövning.

Fackförening och arbetslöshetsförsäkring

Faktiska kostnader godtas och kostnaden ska styrkas.

Hushållsel

Faktiska kostnader godtas om boendet är skäligt, annars görs enskild bedömning. Skäligt rådrom gäller.

Villa/bostadsrätt

Bostadskostnad för egen villa/bostadsrätt accepteras så länge den ligger inom ramen för skälig bostadskostnad, vid långvarigt bidragsbehov. Faktisk kostnad beaktas 4 månader, sedan görs särskild prövning.

Vid lån på hus beaktas faktiska räntekostnaden för aktuell period.

Kostnader för el, vatten, sophämtning, ved, sotning och snöröjning beräknas enligt faktiska kostnader för aktuell månad.

Hemutrustningsbidrag

Om synnerliga skäl föreligger kan bistånd beviljas till nödvändig hemutrustning. Sökande ska inkomma med kostnadsförslag angående hemutrustningen.

Ensamstående	20 % av basbeloppet
Makar/sammanboende	25 % av basbeloppet
Barn	5 % av basbeloppet
Unga vuxna under 25 år	13 % av basbeloppet vid särskilda skäl
TV med box (barnfamiljer)	skälig kostnad

Kan behovet tillgodoses till en lägre kostnad ska denna ingå i biståndsbedömningen. Vid försliten hemutrustning kan bistånd utgå efter individuell prövning med skälig kostnad.

Hemutrustning vid bosättning:

Socialnämnden bör ge ekonomiskt bistånd till behövlig hemutrustning vid bosättning, om det finns särskilda skäl. Sådana skäl kan vara att:

- Bostaden är ett led i en rehabilitering
- Den enskilde saknar möjligheter att förbättra sin ekonomi,
- Den enskilde kan endast förbättra sin ekonomi på mycket lång sikt, eller
- Den enskilde behöver flytta till en annan bostad till följd av att han eller hon är eller har varit utsatt för våld eller andra övergrepp av närstående eller för något annat brott.

Det bör finnas specifika och sociala skäl för att socialtjänsten ska ge bistånd till grundutrustning av ett hem, inte enbart ekonomiska förhållanden. Det ingår i skälig levnadsnivå att ha ett hem som fungerar tillfredsställande, men det finns ingen allmän rätt för den som får en bostad och har dålig ekonomi att få ekonomiskt bistånd till utrustning av bostaden. Det flesta får därför hänvisas att klara av situationen på det sätt som människor i allmänhet gör, dvs, genom planering, sparande, lån och gåvor från nätverket etc. Detta gäller särskilt för unga personer som flyttar hemifrån och som har kunnat planera för sin flyttning till eget boende.

Den biståndssökandes framtida möjligheter att själv bekosta eller komplettera hemutrustning kan vara avgörande för storleken på biståndet.

I/J/K

Julbidrag/sommarbidrag

För barnfamiljer som beviljats försörjningsstöd månatligen i ett år eller mer kan ett förhöjt försörjningsstöd utgå.

Förhöjt försörjningsstöd kan beviljas under december månad samt juni, juli och augusti till barnfamiljer som varit långvariga biståndstagare. Bistånd kan beviljas med 0,5 % av basbeloppet/barn. Med barn avser de som är under 21 år och som finns med i familjens normberäkning för försörjningsstöd.

Klädbidrag

Beviljas till långvarigt biståndstagande i mer än sex månader kan bistånd till inköp av kläder och skor beviljas efter särskild prövning.

Särskilda skäl till att beräkna kostnader för klädbidrag utöver riksnormen:

Enligt socialstyrelsens allmänna råd kan försörjningsstöd utgå till ett högre belopp till kläder och skor om det finns särskilda skäl:

- Om den enskilde har ett tillfälligt och visst behov av att köpa kläder och skor, t ex vid snabba viktförändringar vid graviditet eller sjukdom samt begravning.
- Om den enskilde har tillfälligt höga kostnader för bland annat kläder och skor som beror på att hen är eller har varit utsatt för våld eller andra övergrepp av närstående eller för något annat brott.
- Om kostnader uppstår i samband med placering enligt SoL/LVU/LVM skall samråd ske med den handläggare som ansvarar för placeringen.

Vuxna och barn med funktionshinder som har stort klädslitage kan hänvisas till Försäkringskassan för ansökan om handikappersättning.

Fördyrade kostnader för kläder avsedda för kulturella skäl kan beviljas vart tredje år.

Vid familjeåterförening skall Integrationshandläggare rådfrågas angående klädbidrag.

Kost

Kost för diabetiker beräknas inte med högre riksnorm då livsmedelverket rekommenderar vanligt husmanskost och det finns därför inte fördyrande kostnader. Vid särskilda skäl som styrks av läkare kan annan bedömning göras.

Glutenfri kost beaktas för vuxna med 250 kronor/månad samt för barn med 240 kronor/månad.

Komjölksproteinfri/laktosfri kost beaktas för vuxna med 310 kronor/månad samt för barn med 310 kronor/månad.

Fettreducerad kost särskild prövning görs utifrån klientens individuella behov.

Läkarvård, läkemedel, hjälpmedel och sjukresor

Ersättning ges motsvarande den faktiska kostnaden för läkarvård och läkemedel upp till högkostnadsskyddet. Kostnaden ska styrkas. Beloppsgränsen är för närvarande 1100 kr för sjukvårdande behandling och 2200 kr för läkemedel under en 12-månaders period. Möjlighet finns hos apoteket att ansöka om delbetalning för läkemedel månadsvis, via autogiro eller e-faktura. För sökande som har apotekskonto skall kostnaden för

läkemedel beräknas på högkostnadsskyddet/12 månader för att säkerställa att medicin enligt recept godkänns.

Ersättning för sjukresa ska i första hand sökas hos Landstinget. Högkostnadsskyddet inträder när du har betalat 1 600 kr i egenavgift för sjukresor. Utgifter ska styrkas med kvitto.

Ersättning utgår även till mammografi och cellprovtagning. Här ingår även hjälpmedel och förbrukningsmaterial som föreskrivits av behörig hälso- och sjukvårdspersonal.

M

Matpengar

Kan beviljas vid akut nödsituation med rekvisition. Sökande ska uppvisa kontoutdrag för att styrka behovet.

R/S/T

Rekreation/semesterresor

Bistånd till rekreation och semesterresor utgår ej, om det inte finns särskilda sociala eller medicinska skäl. Sådana skäl kan t ex vara

- för enskilda som har begränsat socialt nätverk och som på grund av långvarigt biståndsbehov inte har haft möjligheter att träffa sina närmaste under lång tid eller,
- för att bryta isolering som följd av t ex medicinska eller sociala orsaker.

Om det finns barn i hushållet bör socialnämnden göra en särskild bedömning av barnets behov med utgång från barnperspektivet.

Relationsfrid/våld i nära relationer

Se extra bistånd till livsföring i övrigt vid våld i nära relationer.

Skulder

Bistånd till skulder utgår inte generellt vid bedömning av biståndsbehov enligt 4 kap 1 § SoL. Vid bedömning av ansökan om bistånd till skulder skall det beaktas

- de allvarliga konsekvenser som kan uppstå om skulden inte regleras, t ex att förlora en bostad
- om den enskilde inom en snar framtid kommer att ha egna inkomster och därigenom tillgodose behovet på annat sätt
- om den enskilde lider av en sådan ohälsa eller annat tillstånd att denne inte varit förmögna att klara av sin livsföring, vilket bör styrkas med läkarintyg eller likvärdigt intyg
- de allvarliga konsekvenser som kan uppstå för barnen i familjen om skulden inte betalas

Studerande

Studerande ungdom under 21 år räknas in i familjens riksnorm om studierna bedrivs på gymnasienivå oavsett om detta görs inom ungdomsgymnasiet eller vuxenutbildningen.

För studerande ungdomar som bedriver studier på gymnasienivå på annan ort än hemkommunen på grund av särskilda skäl, räknas inkomster och utgifter in i familjens riksnorm.

Studierande ungdomar som av kommunen är anvisad till kompetenshöjande verksamhet kan studera på gymnasienivå under en kortare tid.

Vuxenstudierande

Studierande ska kunna finansiera sina studier inom ramen för samhällets studiefinansieringssystem och är därför inte generellt sett berättigade till bistånd. Undantag görs för invandrare i SFI-undervisning.

Högskolestudierande

Den som studerar vid högskola eller universitet och inte kan försörja sig genom de möjligheter som ges via studiemedelsystemet har inte rätt till försörjningsstöd. Däremot har högskolestudieranden rätt till försörjningsstöd under sommarferier tre månader, under förutsättning att behovet inte kan tillgodoses på annat sätt.

Studier vid grundvux

Försörjningsstöd kan beviljas vid studier på grundvux (grundläggande vuxenutbildning) eller kombinerat på grundvux och svenska för invandrare (SFI). Detta gäller personer som inte har svensk grundskolekompetens och för invandrare som inte har motsvarande utbildning från hemlandet. Ansökan till försörjningsstöd kompletteras med studieplan och närvarointyg.

Försörjningsstöd beviljas generellt inte för studier på gymnasienivå då studiemedel kan utgå. Efter individuell bedömning kan undantag göras.

Tandvård, akut och nödvändig tandvård

Nödvändig och omfattande tandvård kan beviljas efter kostnadsförslag från tandläkare.

Som akut tandvård enligt socialtjänstlagen bör beaktas sådan tandvård som behövs i följande situationer:

För att avhjälpa svåra smärttillstånd, t ex då smärta orsakas av kariesskador, akuta infektionstillstånd i tänderna och deras omgivning eller tandskador, i samband med olycksfall samt allvarliga sjukdomar som påverkar tandhälsan.

För personer i särskilt boende ingår nödvändig tandvård i högkostnadsskyddet för hälso- och sjukvård.

U

Ungdomars egna inkomster

Hemmavarande ungdomars ferieinkomster, motsvarande inkomststorlek som från feriearbete anordnat av kommunen, ska inte medtas vid normberäkningar när familjen har försörjningsstöd.

Umgängesresor/ umgängeskostnader

Matnorm, hygienartiklar medräknas för aktuell månad, antal dagar. Umgängesresor ska i första hand vara ett delat föräldraansvar. Den förälder som barnet ska umgås med har det primära ansvaret för kostnaderna. Den andra föräldern ska bidra om den ekonomiska förmågan tillåter. Ekonomiskt bistånd kan beviljas när båda föräldrarna uppbär försörjningsstöd eller om det krävs med hänsyn till barnets bästa. Barnets behov och ålder samt avstånd beaktas. Hänsyn bör tas till vad föräldrar i allmänhet kan ha råd med. Billigaste färd sätt utifrån barnets ålder, mognad etc. Långa kostsamma resor beviljas ungefär tre gånger per år.